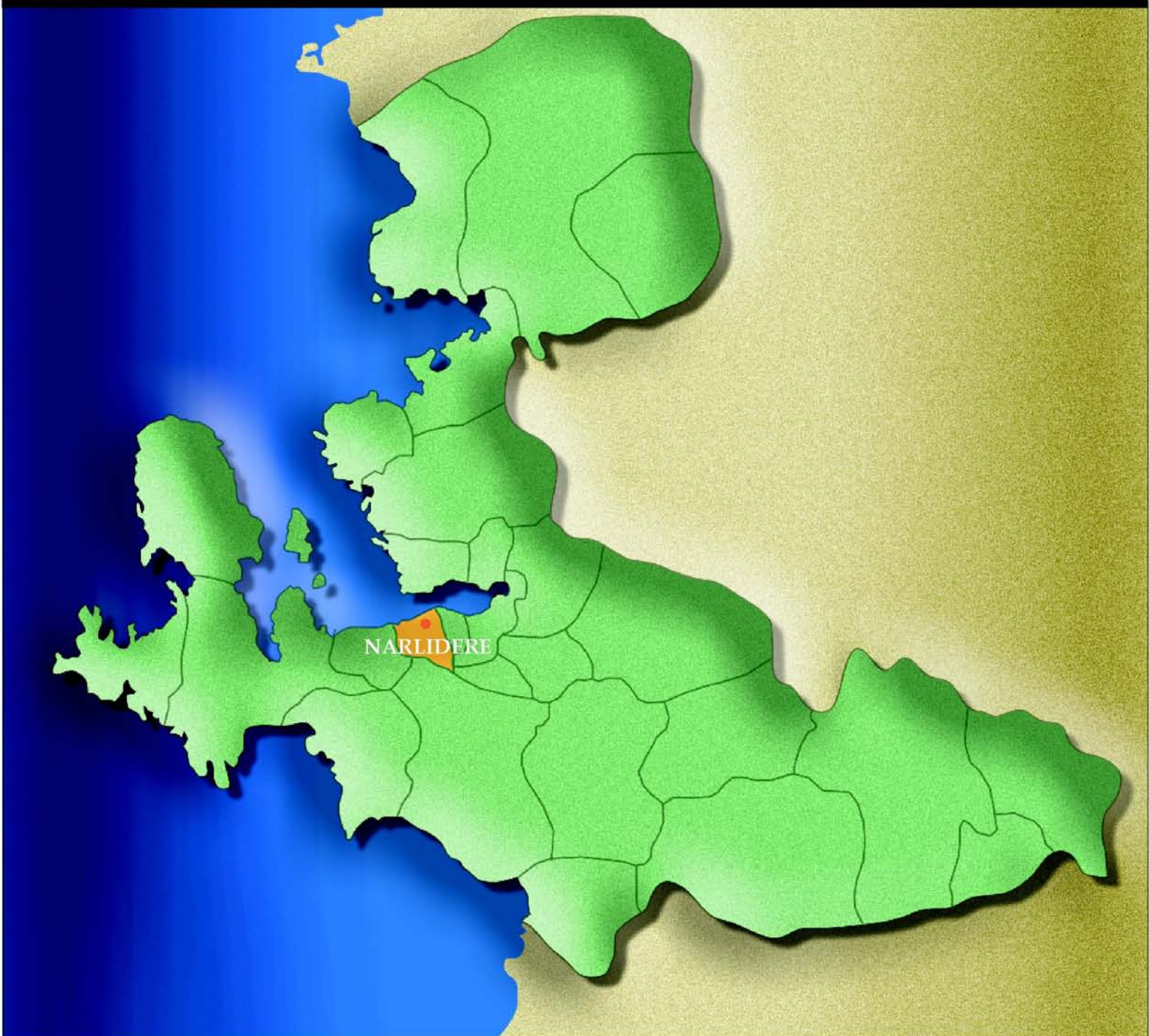

NARLIDERE

KÜNYE

DEĞİŞKEN	YIL	BİRİM	NARLIDERE: VERİ/AÇIKLAMA
Yüzölçümü	2006	km ² .	63
Nüfusu	2006 (Projeksiyon)	kişi	66.546
Nüfus yoğunluğu	2006 (Projeksiyon)	kişi/ km ²	1.056
Kentleşme oranı	2006	yüzde	100
Rakımı	2006	m.	4
İl merkezine uzaklığı	2006	km.	10
İzmir'e göre konumu	2006	-	İzmir Körfezi'nin güney kıyısında
Komşu il ve ilçeler	2006	-	Doğusunda Balçova, batısında Güzelbahçe, güneyinde Konak ilçeleri, kuzeyinde İzmir Körfezi
Metropol ilçe mi?	-	-	Evet
Temel geçim kaynakları	2006	-	Narenciye ve çiçekçilik
Kişi başına düşen gelir	1996	dolar	2.393
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	1996	YTL.	7.089.065
Gayri safi tarımsal üretim gelir	2006	YTL.	4.442.122
İhracatı	2006	dolar	115.105,6
Önemli ihraç ürünleri	2006	-	Turunçgiller
Ticaret sanayi merkezleri	2006	-	---
Toplam firma sayısı	2006	adet	1.179
Tahsil edilen vergi toplamı	2006	YTL.	86.848.671,9
Banka, şube sayısı	2006	adet	5 banka, 8 şube
Yer altı zenginlikleri	2006	-	---
Toplam konut sayısı	2006	adet	21.149
Toplam otel yatak kapasitesi	2006	adet	715
Okur-yazar nüfus oranı	2006	yüzde	93
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	2006	kişi	18
Doktor başına düşen kişi sayısı	2006	kişi	2.294
İlçe ile özdeşleşmiş unsurlar	2006	-	Narenciye bahçeleri, çiçekçilik

1. GİRİŞ

Narlıdere, Çatalkaya Dağı'nı kaplayan çam ormanlarıyla oksijen deposu konumundadır. Çağdaş konutları, düzenli kentleşmesi sayesinde İzmir'in en geniş yeşil dokusuna sahip ilçelerinden birisi olan Narlıdere, bu özellikleri sayesinde İzmir'in en gözde ilçeleri arasında yer almıştır.

İzmir'in merkez ilçelerinden birisi olan Narlıdere'nin, Merkez olmak üzere bir belediyesi, Belediye sınırları içerisinde de 11 mahallesi bulunmaktadır. Bağlı köy ve bucağı yoktur.

2000 nüfus sayımına göre 54.107 kişilik nüfusa sahip olan ilçenin 2006 projeksiyonuna göre¹ nüfusu 66.546'dır. İlçe bu rakamla İzmir'in en çok nüfusa sahip 15. ilçesidir ve toplam il nüfusunun yüzde 1,8'ine sahiptir.

1996 yılı GSYİH'si² 7.089.065 YTL olup İzmir genelinde 22. sıradadır ve yüzde 0,32 paya sahiptir. 2.393 \$ kişi başı gelir ile 26. sırada yer almıştır.

Narlıdere ekonomisi, ilçenin verimli topraklarının ve elverişli ikliminin de etkisiyle büyük ölçüde tarıma dayanmaktadır.

Narenciye ve çiçekçilik, Narlıdere'nin en büyük gelir kaynaklarını oluşturmaktadır.

Narlıdere denince akla ilk gelen, narenciye bahçeleridir.

Bölgenin en büyük narenciye bahçelerine sahip olan ilçe, sera çiçekçiliğinin de önemli merkezlerinden birisi konumundadır.

İlçede sanayi gelişmemiştir.

İlçe sınırları içinde bir huzurevi ve 5 yıldızlı turistik bir otel bulunmaktadır. Narlıdere'nin en büyük hedefi, termal turizme yönelik yatırımlara ev sahipliği yapmaktır.

İlçenin eğitim düzeyi de yüksektir. Okuma yazma oranı yüzde 93'tür.

¹ Nüfus projeksiyonu TÜİK tarafından yapılmıştır.

² TÜİK tarafından ilçelere ilişkin olarak en son açıklanan GSYİH rakamı 1996 yılına aittir.

2. İlçenin Tarihi, Coğrafi ve Demografik Yapısı

2.1. Tarihi

Narlıdere, tarihsel dokusunu koruyabilen bir ilçedir. İlçenin kurucu halkı olan Tahtacı Türkmenleri, aradan geçen 250 yıllık sürede varlıklarını korumayı başarmışlar ancak ilçenin kentleşme sürecinin gerektirdiği kimi zorlukları yaşamak zorunda kalmışlardır.

İlçenin bulunduğu bölgeyi, Romalılar "Akhilleion" diye adlandırmaktadır. Batı Anadolu ve Akdeniz Havzası'nın en eski halklarından olan Luvi'lerin dilinde Akhilleion "Su geçidi, boğaz" anlamına gelmektedir. Aynı kelime Osmanlı Dönemi'nde Sancakkale, günümüzde ise Yenikale olarak ifade edilmektedir.

Antik Çağ'da Luviler'in bölgede egemen olduğu Hitit yazıtlarında belirtilmiştir. M.Ö. 8. yy.'da Helen kültürü bölgeye yerleşmeye başlamıştır. Bu yüzyıldan sonra bölge, 5. yüzyıla kadar Lidya ve Pers egemenliğinde kalmıştır.

1071 yılında Selçuklu beylerinden Çaka Bey tarafından ele geçirilen bölge, daha sonra Selçuklular, Bizans, Ceneviz ve Rodos Şövalyeleri arasında el değiştirmiştir.

Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Aydınogulları topraklarına katılan yöre, daha sonra Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Ankara Savaşı'nı kaybetmesiyle tekrar Aydınogulları'nın eline geçen bölge, 2. Murat döneminde tekrar Osmanlı egemenliği altına alınmıştır.

1472 yılında bölgenin Venedik saldırısına uğramasıyla İzmir, büyük ölçüde tahrip olmuştur. 1666 yılında şimdiki Yenikale Mahallesi içinde kalan Sancakkale, Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz donanması tarafından iki kez topa tutulmuştur. Birinci saldırıda ölen subay ve erlerimiz Narlıdere Şehitliği'nde gömülmüştür. Kale, Köprülü Mehmet Paşa tarafından yaptırılmış ve 1688 depreminden sonra birkaç kez tamir görmüştür.

15 Mayıs 1919'da Yunan işgaline uğrayan yöre, 9 Eylül 1922'de kurtarılmış ve 12 Eylül 1922'de Albay Çolak İbrahim ile Yüzbaşı Kemal'in birlikleri düşmanı bölgeden temizlemiştir.

Narlıdere'nin ilk yerleşik halkı, ilçenin bugün Narlı Mahallesi sınırları içinde kalan Yukarıköy'e yerleşen Tahtacılar'dır. Yukarıköy, bugünkü Narlıdere'nin kurulduğu bölgedir. Horasan'dan Adana'ya, oradan da Ege'ye uzanan bu kavmin daha sonra başta Narlıdere olmak üzere Ege'nin çeşitli bölgelerine yerleştiği bilinmektedir. 150 yıl önce kurulduğu tahmin edilen köy halen varlığını sürdürmektedir.

Narlıdere adının Ali Onbaşı Deresi'nin kenarındaki nar ağaçlarından geldiği söylenmektedir. Narlıdere'nin bir başka adı da Tozlu Yurt'tur. Köye tahminen 150 yıl önce Horasan'dan 4 hanelik sülalenin geldiği, bunların Araplar Sülalesi, Abdallar Sülalesi, Yanyatırlar Sülalesi, Melemenliler Sülalesi olduğu, bu sülalelerin Narlıdere'yi kurduğu söylentileri de bulunmaktadır.

Tahtacılar'dan sonra, kendileri gibi Alevi inancına sahip Bayatlar, Narlıdere'nin bugünkü Yenikale Mahallesi içinde kalan Aşağı Köy'e yerleşmişlerdir. Bayatlar, Narlıdere'ye topluca yerleşmemiş, farklı zamanlarda üçer beşer aile olarak gelmişlerdir. Bayatlar'ın Narlıdere'de ilk yerleştikleri alan, Yukarıköy'ün batısına düşen Ören Bölgesi yani bugünkü Altıevler Mahallesi'nin bulunduğu yerdir. Söz konusu bölgede yer alan Bayat Mezarlığı da 1960'lı yıllarda kaldırılmıştır.

Bilindiği gibi eski Narlıdere'de tarım bağcılığa dayanmaktaydı. Üzümler kurutulup çuvallara basılır, sonra İzmir'e gönderilirdi. Üzümleri İzmir'e develeriyle taşıyanlar da Bayatlar'dır. 1940'lı yıllarda bağcılığın yerini narenciyenin almasına kadar deve ile yapılan bu taşımacılık sürmüştür. Bağcılıkla birlikte yapılan sebze üretimi de o dönem önemli bir yer tutmuştur. Hatta Sancakkale civarında yetişen bakla "Kale'nin bakla" namıyla İzmir'de ün salmıştır.

Orta Mahalle olarak da bilinen ve Çamtepe Mahallesi sınırları içinde kalan bölgenin ilk yerlileri Rumlar olmuştur. Mübadele sırasında Rumlar giderken, yerlerine Makedonya, Gümülcine, Arnavutluk ve Yugoslavya'dan gelen göçmenler yerleştirilmiştir.

Bugünkü Ilıca Mahallesi sınırları içinde yer alan Yeniköy ise, Rumlar'ın boşalttığı ve yerlerine Balkan göçmenlerinin yerleştiği bir diğer bölgedir.

Yukarıda sayılan kesimlerin yanında ağırlıkla Yukarıköy'de yaşayan Yörükler de hayvancılık ve meyve-sebze üretimi ile uğraşmış, Ali Onbaşı Deresi'nin yukarı kesimlerini mesken tutmuşlardır. Yörükler bugün Narlıdere'nin çeşitli bölgelerine dağılmış durumdadır.

1950'li yıllarda sahil kesimine yazlıkçıların yerleşmesiyle başlayan göç, Varto Depremi gibi bir doğa felaketiyle hızlanmıştır. Narenciye üretimi yapılan ilçede mevsimlik tarımsal göç ise sonraki yıllarda kalıcı hale gelmiştir.

İlçe nüfusunda bir başka ağırlık asker nüfusu olmuştur. Ege Ordu Komutanlığı, İstihkam Okulu, Güney Deniz Saha Komutanlığı Eğitim ve Dinlenme Tesisleri ile Sancakkale, Narlıdere sınırları içinde yer almaktadır. Bu nedenle asker sayısı nüfus içinde önemli bir ağırlık teşkil etmektedir. İzmir İli Merkez İlçesi merkez bucağına bağlı bir muhtarlık olduğu 1950 yılında nüfusu 2.655 olarak belirlenen Narlıdere'nin merkezi Aşağıköy olarak belirlenmiştir. 1951 yılında Yukarı Mahalle muhtarlık olmuştur. 1960 yılı nüfus sayımında Narlıdere'nin nüfusu 14.147 olarak belirlenmiştir ve bu nüfusun yaklaşık 10 bin kişilik bölümünü askerler oluşturmaktadır.

Narlıdere, 1992 yılına kadar Konak İlçesi'nin bazı mahallelerinden oluşan bir semt durumunda idi.

Narlıdere, 03 Haziran 1992 tarihinde Güzelbahçe ile birleşerek Narlıbahçe adıyla ilçe olmuştur. Ancak Güzelbahçe ve Narlıdere arası uzaklık gibi çeşitli güçlükler de dikkate alınarak 27 Aralık 1993 tarihinde Güzelbahçe'den ayrılan Narlıdere eski ismine dönmüştür.

Narlıdere, aynı zamanda civar bölgelerde yaşayan Tahtacılar'ın çekim merkezi durumundadır. Bölgenin Alevi olarak tanınması dolayısıyla Anadolu'dan göç eden diğer Alevi aileleri de yerleşim yeri olarak Narlıdere'yi tercih etmektedir. Bugün de nüfus yapısı itibarıyla ilçede ağırlıklı Alevi inancına sahip vatandaşlar yaşamaktadır. Zamanın tüm yıpratıcılığına rağmen Tahtacılar için bugün de Yukarıköy Yurt konumundadır. Günümüz şartlarında dağılmaya yüz tutsa da içe kapalı yapılarını kısmen koruyan Tahtacılar'da yaşlılar geleneklerini sürdürmeye çalışmaktadır. Narlıdere'de Tahtacı kültüründen bugüne üç şey kalmıştır. Narlıdere Samahı, Yatırlar ve Tarihi Cemevi. Cemevi bugün sadece tarihsel bir yapı işlevini taşımaktadır.

2.2. Coğrafi Yapısı

Narlıdere; İzmir kent merkezinde, İzmir Körfezi'nin güney kıyısında 63 km².lik bir alan üzerine kurulmuştur. İlçenin doğusunda Balçova, batısında Güzelbahçe, güneyinde Konak ilçeleri, kuzeyinde ise İzmir Körfezi bulunmaktadır.

İlçe, İzmir-Urla asfaltı üzerinde ve şehir merkezine 10 km. uzaklıktadır.

Kıyı uzunluğu 10 km.'ye varmaktadır.

Deniz seviyesinden yüksekliği 4 metredir.

Narlıdere ilçesi, jeolojisi, jeomorfolojisi bakımından tüm Batı Anadolu gibi, bugünkü şeklini 4. zaman yer kabuğu hareketleri ile kazanmıştır. Sıcak su kaynaklarının varlığı bir kırık fay hattı üzerinde olduğunu göstermektedir.

Günümüzde de hareketliliğini koruyan bir kırık zonu (sık sık depremlerin görülmesi) Narlıdere'den Halkapınar-Pınarbaşı'na kadar uzanmaktadır.

İlçede geniş alanlar Narlıdere ve Sahilevleri Ovaları olarak adlandırılan alüvyol-düzlükler şeklindedir.

Ovanın güneyinde kil ve kum taşlarından oluşmuş kretase flişi yamaçlar yer almaktadır. Bu alanda yükselişin 500 m. üzerine çıkan tepe ve dağlık alanlar göze çarpmaktadır.

İlçenin güneyinde, Çatalkaya Tepesi yer almakta olup, ormanla kaplıdır.

İlçenin önemli bir akarsuyu olmayıp, Ilıca ve Ali Onbaşı adı verilen küçük dereler mevcuttur. Yamaçlardan inen düzensiz rejimli dereler, Sahilevleri'nde denize dökülmektedir.

Ilıca Deresi'nin Çıtak mevkiinde Cengiz Saran Barajı ve Gölü; içme-kullanma, tarımsal sulama bakımından ilçe için büyük önem taşımaktadır.

Narlıdere çevresinde alüvyol malzeme yeraltı suyu yönünden oldukça zengindir. Taban alüvyonlara ve faylara bağlı olarak zengin yeraltı suyu çevresinde önemli termal kaynaklar şeklinde yüzeye çıkmaktadır.

Narlıdere İlçesi, iklimi ve bitki örtüsü bakımından İzmir ve çevresinin iklim özelliklerini yansıtmaktadır. Tipik bir Akdeniz iklimi özelliği göstermektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlıdır.

Batı rüzgârları kuşağında olan cephe sistemleri yıl boyunca yörenin iklim özelliklerini belirlemektedir. Yazın, bölgede yerel rüzgâr olan imbat esmektedir.

Ortalama sıcaklığa, ortalama yıllık yağış miktarına, doğal nem ortalamasına, rüzgâra ve deniz suyu sıcaklığına ilişkin bir ölçüme ilçede meteoroloji istasyonu bulunmaması nedeniyle rastlanmamıştır.

Doğal bitki örtüsü bakımından ilçede hüküm süren Akdeniz iklimi şartlarına uygun olarak farklı bitki toplulukları yer almaktadır.

Yaz döneminde hüküm süren kuraklığa bağlı olarak, kurak şartlara dayanıklı, sıcaklık ve ışık isteği orta ve yüksek olan bitki türleri deniz kıyısından başlayarak 600 m.'nin üzerine kadar tırmanmaktadır. Bu kuşağın karakteristik ağacı kızılçamdır.

Narlıdere İlçesi, coğrafi açıdan Narlıdere ve Limanreis olarak iki bölgeye ayrılmaktadır.

Narlıdere Bölgesi; İnciraltı Sempti'nden başlayarak yaklaşık olarak 8 km.'lik bir hat üzerinde batıya doğru uzanmaktadır. Bölge arkasını Çatalkaya Tepesi'nin de içinde bulunduğu sıradağlara verdiği için, yerleşim yeri göreceli olarak dar ama oldukça uzun bir özellik göstermektedir.

İzmir-Çeşme karayolunun her iki tarafında ve düzlük alanlarda modern şehirleşme süratle yayılmakta, bu bölgede ekonomik durumları daha yüksek olan yine Anadolu'nun çeşitli yerlerinden göç ederek gelen vatandaşlar ile yerli vatandaşlar ikamet etmektedirler.

Limanreis Bölgesi; bu bölge aynı ad ile tek mahalleden ibarettir; ikamet eden nüfus daha ziyade yerleşik nüfustan oluşmakta ise de, sayfiye bölgesi olmasından dolayı yaz dönemlerinde İzmir'in merkezlerinden ve Anadolu'dan kendi konutlarına mevsimlik olarak gelenler de mevcuttur.

Kış aylarında nüfusu 2.000'e kadar düşmekle birlikte, yaz aylarında nüfus 10.000'e yaklaşmaktadır.

İlçedeki alan dağılımı şu şekildedir;

Tablo 1: Alan Dağılımı (2006)

	Yüzölçümü (da)	Pay (%)	Kişi başına düşen birim alan (m ²)
Konut alanı	31.500	50	473,4
Tarım alanı	18.900	30	284,0
Yeşil alan	6.300	10	94,7
Diğer alanlar	6.300	10	94,7
Toplam İlçe	63.000	100	946,7

Kaynak: Narlıdere Kaymakamlığı, 2007

İlçenin yüzölçümünün; yüzde 50'si konut alanı, yüzde 30'u tarım alanı, yüzde 10'u orman ve yüzde 10'u da çayır-meradır.

2.3 Demografik Yapısı

Köyü bulunmayan ilçenin nüfusu 2000 yılı itibariyle 54.107 kişidir. Nüfus, TÜİK 2006 yılı projeksiyonuna göre 66.546 olmuştur. İlçe bu rakamla İzmir'in en çok nüfusa sahip 15. ilçesidir ve toplam il nüfusunun yüzde 1,8'ine sahiptir. Kilometrekareye düşen kişi sayısı 2006 yılı projeksiyonuna göre 1.056'dır. İlçede oy kullanma ehliyetine sahip kişi sayısı 39.014'dir.

Tablo 2: Nüfus Durumu

	2000			2006
	Erkek	Kadın	Toplam	Toplam*
Narlıdere	30.927	23.180	54.107	66.546
Toplam	30.927	23.180	54.107	66.546

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, TÜİK, 2007

* TÜİK, projeksiyon

İlçe alanı içinde 1 merkez belediye ve 11 mahalle mevcuttur.

İlçe sınırları içinde bulunan mahalleler şu şekildedir:

- Limanreis Mahallesi
- Huzur Mahallesi
- Altievler Mahallesi
- 2. İnönü Mahallesi
- Atatürk Mahallesi
- Çatalkaya Mahallesi

- Çamtepe Mahallesi
- Sahilevleri Mahallesi
- Yenikale Mahallesi
- Ilıca Mahallesi
- Narlı Mahallesi

3. Ekonomi

Narlıdere ilçesi, TÜİK tarafından en son olarak 1996 yılında yayımlanan ilçeler bazında GSYİH rakamlarına göre 7.089.065 YTL ile İzmir genelinde 22. ve 2.393 \$ kişi başı GSYİH rakamı ile de 26. sırada yer almıştır.

1997–2007 yılları arasında teşvik belgeli yabancı sermayeli yatırım gerçekleşmemiştir.

Tablo 3: Faaliyet Gösteren Firmalar (2006)

Kayıtlı Olduğu Oda	Firma Sayısı
İzmir Ticaret Odası	405
Ege Bölgesi Sanayi Odası	19
Narlıdere Esnaf ve Sanatkarlar Odası	755
Toplam firma sayısı	1.179

Kaynak: İZTO, EBSO, Narlıdere Esnaf ve Sanatkarlar Odası, 2007

İlçede; İzmir Ticaret Odası'na kayıtlı 405, Ege Bölgesi Sanayi Odası'na kayıtlı 19 ve Narlıdere Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'ne kayıtlı 755 olmak üzere toplam 1.179 firma bulunmaktadır.

Yabancı sermayeli 9 şirket bulunmaktadır.

SSK'ya bağlı çalışan sayısı 4.336, emekli sayısı 11.808'dir. İlçede Emekli Sandığı'na bağlı 2.993 emekli ve 861 dul-yetim bulunmaktadır. Ayrıca, Bağ-Kur'dan maaş bağlı 946 kişi vardır.

İlçede 5 banka, 8 şubesi ile hizmet vermektedir.

Balçova Vergi Dairesi'nde; Balçova, Narlıdere ve Güzelbahçe ile ilgili kayıtlar tutulmakta olduğundan sadece Narlıdere'de en çok vergi veren ilk 20 firma ve mükellef ayrımı yapılamamıştır.

3.1. Tarım

Narlıdere ekonomisi, ilçenin verimli topraklarının ve elverişli ikliminin de etkisiyle büyük ölçüde tarıma dayanmaktadır. Ancak, son yıllarda, tarım arazilerinin imara açılmasıyla tarım arazileri daralmıştır.

Narenciye ve çiçekçilik, Narlıdere'nin en büyük gelir kaynaklarını oluşturmaktadır. Bölgenin en büyük narenciye bahçelerine sahip olan ilçe, sera çiçekçiliğinin de önemli merkezlerinden birisi konumundadır.

İlçede 521 çiftçi ailesi bulunmaktadır.

Tablo 6: Tarımsal Alan Dağılımı

	Yüzölçümü		2006 Pay (%)	Değişim (%)
	(da)			
	2002	2006		
Toplam tarım alanı	3.880	3.778	100	-2,6
Tarla alanı	0	20	0,5	---
Sebze alanı	260	383	10,1	47,3
Meyve alanı	110	83	2,2	-24,5
Süs bitkileri alanı	110	92	2,4	-16,4
Bağ alanı	20	20	0,5	0
Narenciye alanı	2.200	2.000	52,9	-9,1
Zeytin alanı	900	900	23,8	0
Kavaklık alanı	0	0	0	0
Nadas alanı	0	0	0	0
Tarıma elverişli boş arazi	280	280	7,4	0
Sulanan tarım alanı	2.630	2.546	67,4	-3,2

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

Toplam tarım alanı 3.778 dekadır.

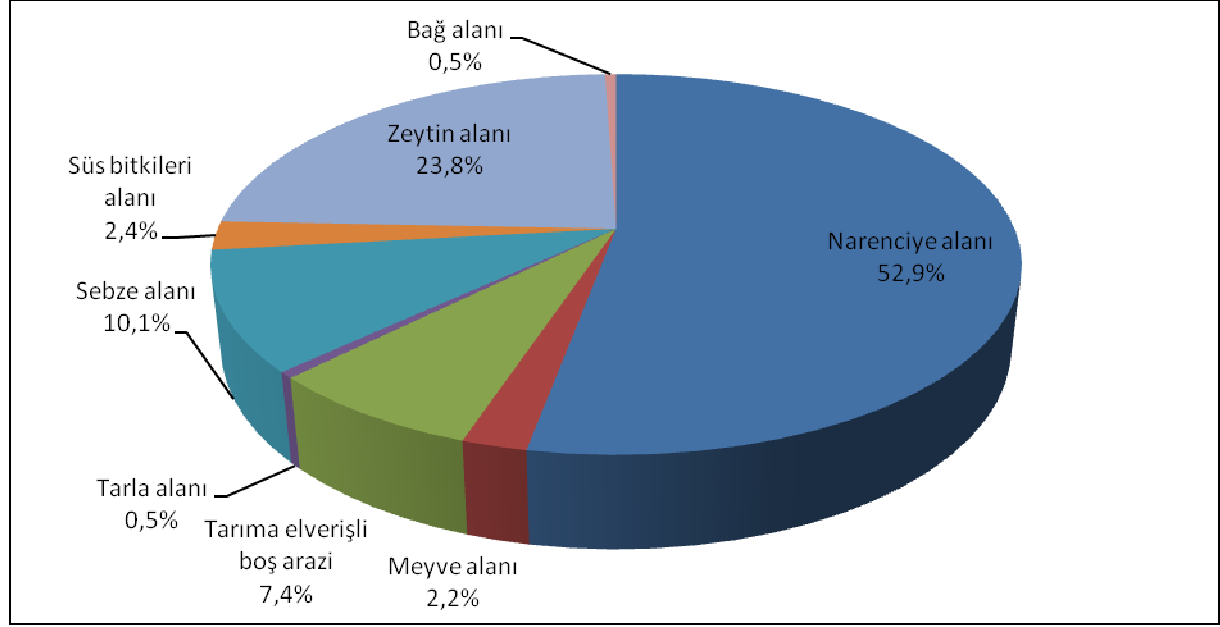
İlçedeki tarım alanları 2002 yılına göre yüzde 2,6 oranında azalmıştır.

Tarım arazisinin % 52,9'u narenciye alanı olarak kullanılmaktadır. 2.000 da. narenciye alanını 900 da. ile zeytin, 383 da. ile sebze izlemektedir. 20 da. tarla ve bağ alanı mevcuttur.

Tarıma elverişli boş arazi 280 dekadır.

Tarım alanlarının 2.546 dekarında sulama yapılırken 1.232 dekarlık alan sulanmamaktadır.

Grafik 1: Tarım Arazileri Dağılımı

Kaynak: Tablo 6

3.1.1. Bitkisel üretim

İlçede bitkisel ürün çeşitliliği fazla gelişmemiştir.

2002 yılında ilçede hiç tarla bitkisi üretimi yapılmazken, 2006 yılında az da olsa tarla ürünü yetiştirilmiştir.

İlçenin tarla alanlarında mısır, fiğ, buğday, arpa ve fasulye üretimi yapılmaktadır. Üretim miktarları, ilimizin diğer ilçeleri ile karşılaştırıldığında oldukça düşük seviyede kalmaktadır.

Toplam 20 da. tarla alanından 10,8 ton ürün elde edilmiştir.

Tablo 7: Tarla Ürünleri Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Mısır (dane)	0	5	---	0	4,5	---	---	900	---
Fiğ (yeşil ot)	0	2	---	0	2,4	---	---	1.200	---
Buğday (ekmeklik)	0	5	---	0	2,1	---	---	420	---
Arpa (diğer)	0	5	---	0	1,2	---	---	240	---
Fasulye (kuru)	0	3	---	0	0,6	---	---	200	---
Toplam	0	20	---	0	10,8	---	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçe tarımında sebze bir diğer uğraş alanıdır.

2002 yılı itibariyle sebze ürünleri üretiminde ekim alanı açısından domates 70 da. ile ilk sırada yer alırken, bunu 60 da. ile göbekli marul, 50 da. ile patlıcan ve 40 da. ile karnabahar izlemektedir. Diğer ekilen sebzeler ise 20 da. fasulye, sivri ve dolmalık biber, 10 da. hıyar, enginar ve rokadır.

2002 yılında 182 ton domates, 120 ton patlıcan, 108 ton göbekli marul, 82 ton karnabahar ve bunların dışında az miktarda dolmalık biber, sivri biber, hıyar, fasulye, enginar ve roka üretilmiştir.

2002 yılında üretilmemesine rağmen kıvırcık marul, kereviz, salçalık biber, taze soğan, pancar, maydanoz, sarımsak, barbunya, nane ve dereotu 2006 yılında ekilmeye başlamıştır.

Tablo 8: Sebze Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Domates	70	60	-14,3	182	240	31,9	2.600	4.000	53,8
Marul (kıvırcık)	0	100	---	0	180	---	---	1.800	---
Karnabahar	40	40	0	82	90	9,8	2.050	2.250	9,8
Patlıcan	50	30	-40	120	60	-50	2.400	2.000	-16,7
Hıyar	10	30	200	24	48	100	2.350	1.600	-31,9
Kereviz (kök)	0	30	---	0	36	---	---	1.200	---
Biber (sivri, çarliston)	20	15	-25	32	33	3,1	1.600	2.200	37,5
Biber (salçalık)	0	10	---	0	30	---	---	3.000	---
Enginar	10	20	100	12	24	100	1.200	1.200	0
Biber (dolmalık)	20	10	-50	34	23	-32,4	1.700	2.300	35,3
Soğan (taze)	0	20	---	0	22	---	---	1.100	---
Roka	10	40	300	6	22	266,7	600	550	-8,3
Pancar (kırmızı)	0	10	---	0	20	---	---	2.000	---
Maydanoz	0	20	---	0	12	---	---	600	---
Marul (göbekli)	60	10	-83,3	108	11	-89,8	1.800	1.100	-38,9
Sarımsak (taze)	0	10	---	0	10	---	---	1.000	---
Barbunya (taze)	0	10	---	0	8	---	---	800	---
Fasulye (taze)	20	10	-50	15	7	-53,3	750	700	-6,7
Nane	0	10	---	0	6	---	---	600	---
Dereotu	0	10	---	0	6	---	---	600	---
Toplam	310	495	59,6	615	888	44,4	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

2006 yılında en geniş ekiliş alanına 100 da. ile kıvırcık marul, 60 da. ile domates, 40 da. ile karnabahar ve roka sahiptir. 100 tonun üzerinde üretim rakamı yakalayan 2 ürün kalemi bulunmaktadır. Bunlar; 240 ton ile domates, 180 ton kıvırcık maruldur.

Toplam 495 da. ekim alanından 888 ton sebze elde edilmiştir.

İlçede çeşitli meyve ağaçları bulunmaktadır. İlçenin meyve veren yaşta ağaç sayısı üzüm ve zeytin dışında 100.150 civarındadır. Bu ağaç varlığının yaklaşık yüzde 88'ini mandalina ağaçları oluşturmaktadır. Doğal olarak meyve üretimi içinde de mandalinaların payı yüzde 88,5'tir.

İlçe ekonomisine katkı sağlaması amacıyla 1950'li yıllarda dikimine başlanarak oluşturulan narenciye bahçeleri, Narlıdere'nin simgesi haline gelmiştir.

Ancak, yer altı sularının borlanması ve yoğun kuraklık nedeniyle zor günler geçirmektedir. Türkiye'nin en kaliteli ve verimli narenciye alanlarının yok olmaması için resmi kurumlar tarafından çeşitli projeler üretilmektedir.

Uzun yıllar İzmir ve Narlıdere ekonomisine büyük katkılar sağlayan narenciye bahçelerini korumak için ilk proje İzmir Valiliği, Narlıdere Belediyesi ve Narlıdere Sulama Kooperatifi işbirliği ile hazırlanmıştır. Proje çerçevesinde Ali Onbaşı Deresi Altın Vadi içine bent yapılarak su toplanmıştır. Toplanan suyun bahçelerde oluşturulan kuyulara aktarılması sağlanmıştır.

Bir kültür bitkisi olan, bol ve temiz su ile yaşayan narenciye bahçeleri için ikinci proje de Narlıdere Belediyesi'nin önerisi ile Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanmıştır. Narenciye bahçelerini tamamen kurtaracak olan proje kapsamında Narlıdere İstihkam Okulu çıkışında yapımı gerçekleştirilen lokal arıtma tesisinden alınan temiz su bahçelere taşınacak ve sulamada kullanılacaktır. Bu suyun da gelmesiyle bölgede üretim kalitesi yükselecek ve narenciye bahçelerinin Narlıdere'ye kattığı doğal güzellik uzun yıllar yaşayacaktır.

Mandalınayı, 176 ton ürün veren zeytin (yağlık) ağaçları, 104 ton ile armut ağaçları, 46 ton ile şeftali ağaçları izlemektedir.

Nispeten daha az miktarlarda incir (25 ton), badem (12 ton), nar (8 ton), elma (3 ton), dut (3 ton) ve vişne (2 ton) üretimi de yapılmıştır.

Ayrıca 2006 yılında 20 da.'lık alanda üzüm (sofralık) üretimi yapılmaktadır. 2002–2006 yılları arası meyve veren yaşta ağaç alanı ve üretim miktarında değişim yoktur.

Tablo 9.1: Meyve Üretimi (1)

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı			Üretim (ton)			Verim (kg/ağaç)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Mandalina (satsuma)	88.500	80.000	-9,6	6.195	4.000	-35,4	70	50	-28,6
Zeytin (yağlık)	8.800	8.800	0	194	176	-9,1	22	20	-9,1
Armut	5.100	5.200	2	102	104	2	20	20	0
Şeftali (diğer)	1.300	1.300	0	52	46	-11,5	40	35	-12,5
Zeytin (sofralık)	1.700	1.700	0	39	34	-13	23	20	-13
Erik	1.100	1.100	0	33	33	0	30	30	0
İncir	1.050	1.000	-4,8	26	25	-4,9	25	25	0
Badem	1.100	1.000	-9,1	13	12	-9,1	12	12	0
Nar	300	300	0	8	8	0	25	25	0
Elma (diğer)	100	100	0	4	3	-14,3	35	30	-14,3
Dut	200	200	0	2	3	50	10	15	50
Vişne	100	100	0	2	2	0	20	20	0
Zerdali	100	0	-100	2,3	0	-100	23	---	---
Ceviz	200	0	-100	7	0	-100	35	---	---
Kayısı	1.000	0	-100	25	0	-100	25	---	---
Toplam	110.650	100.800	-8,9	6.704,3	4.446	-33,7	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

Tablo 9.2: Meyve Üretimi (2)

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Üzüm (sofralık)	20	20	0	16	16	0	800	800	0
Toplam	20	20	0	16	16	0	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçede örtü altı tarımı sebzeçilik ve çiçekçilik olarak gerçekleştirilmektedir.

2006 yılı verilerine göre 8 da. alan plastik serada 2 hane sebze-meyve yetiştiriciliği yapmaktadır.

İlçede örtü altı süs bitkileri yetiştiriciliği yapan hane sayısı ise 20 adettir. Toplam 91,70 dekarlık alanda örtü altı süs bitkileri üretimi yapılmaktadır.

Çiçek seracılığında en çok gül, karanfil ve kasımpatı yetiştirilmektedir.

İlçede 3 da. alanda cam, 4 da. alanda plastik boş sera bulunmaktadır.

Açık alan süs bitkileri yetiştiriciliği yapılmamaktadır.

Narlıdere'deki seraların büyük bir bölümü, plastik sera şeklindedir. 106,70 da. örtü altı tarım alanının 64,50 da. alanında plastik sera bulunmaktadır. Plastik seralar, hava sıcaklığını otomatik olarak ayarlama ve çalışma koşulları bakımından yetersiz kalmaktadır.

Tarımsal alet ve ekipman tür ve sayıları tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Tarımsal Alet ve Ekipman Varlığı (2006)

Alet-Ekipman	Adet	Alet-Ekipman	Adet
Traktör	13	Krema Makinası	1
Hayvan pulluğu	4	Motorlu pülverizatör	15
Kulaklı traktör pulluğu	10	Atomizör	8
Ark pulluğu	2	Santrifüj pompa	2
Toprak frezesi	1	Elektropomp	230
Diskli tırmık	5	Derin kuyu pompa	23
Dişli tırmık	10	Yağmurlama tesisi	80
Hayvanla-traktörle çekilen ara çapa makinaları	6	Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	9
Ot tırmığı	2	Yayık	2
Motorlu tırpan	5	Seyyar süt sağım makinası	6
Meyve hasat makinası	1	Tarım arabası (Römork)	10
Sırt pülverizatörü	170	Su tankeri	7

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü, 2007

3.1.2. Hayvancılık

2006 yılı itibariyle ilçede bulunan 59 sığırın tamamı kültür melezlerinden oluşmaktadır.

Tablo 11: Hayvan Varlığı

Tür	2002	2006	Artış (%)
Sığır	50	59	18
Koyun	50	55	10
At	12	11	-8,3
Arı kovanları	140	145	3,6

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü, 2007

Ayrıca 55 baş koyun mevcuttur. Bu koyunların tamamı yerlidir.

Tavuk yetiştiriciliği olmayan ilçede ayrıca 11 adet at vardır.

Sağmal hayvan varlığı; 22 sığır ve 30 koyundur. Bu hayvanlardan elde edilen hayvansal ürün üretim miktarları 99 ton inek sütü, 4,2 ton koyun sütü ve 0,04 ton yapağıdır.

Narlidere'nin 2 köyünde arıcılık yapılmaktadır. 2002 yılında toplam 140 yeni usul kovandan elde edilen bal miktarı 2,8 ton olarak gerçekleşmiştir. 2006 yılında 2002 yılına kıyasla kovan sayısı yüzde 3,6 artış göstermiştir. Toplam 145 yeni usul kovandan 2 ton bal elde edilmiştir.

İlçenin sahil kesiminde yaşayan bazı aileler geçimlerini balıkçılık yaparak sağlamaktadırlar. Sardalya, kefal, levrek, barbun, karagöz, kolyoz, istavrit, karides ve mürekkep balığı en çok avlanan balık türleridir.

İlçede Ege Balıkçıları Su Ürünlerini Koruma Derneği'ne kayıtlı 82 balıkçı bulunmaktadır.

60 tekne kapasiteli 1 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır.

3.1.3. Tarımsal üretim gelirleri

Tablo 12: Gayri Safi Tarımsal Gelir

Üretim Kolları	Üretim (Ton)			Gayri Safi Gelir (YTL)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Tarla Ürünleri	0	10,8	---	0	4.823	---
Meyve	6.724	4.466	-33,6	3.511.544	3.555.719	1,25
Sebze	615	888	44,4	187.430	810.180	359
Süt	123	103	-16,2	36.900	54.400	47,4
Bal ve balmumu	2,8	2	-28,5	14.000	17.000	21,4
Toplam	7.460,8	5.465,8	-26,7	3.749.874	4.442.122	18,4

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü Verileri ve İlçe Kaymakamlığı, 2007

(Narlidere'de balık hali bulunmadığından dolayı Narlıdere İlçesi'nde avlanan balıklar Güzelbahçe balık halinde satışa sunulmaktadır. Bu nedenle Narlıdere'de avlanan balık miktarı ile ilgili kesin veriler mevcut değildir.)

İlçenin 2006 yılında elde ettiği gayri safi tarımsal gelir 4.442.122 YTL seviyesindedir.

3.2. Sanayi

Narlidere korunmaya değer özellikleri nedeniyle sanayileşmeye açık tutulmayan bir bölgedir. Bu yüzden ilçede sanayi gelişmemiştir.

7 küçük sanayi kuruluşunun yanı sıra marangoz, mobilya, soğuk-sıcak demir, torna vb. konularında faaliyetini sürdüren 199 imalatçı bulunmaktadır.

3.3. Ticaret

Ege İhracatçı Birlikleri rakamlarına göre, 4 firma tarafından 115.105,6 Dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir.

Önemli ihraç kalemleri arasında turuncgiller bulunmaktadır.

İlçede 1 adet pazaryeri vardır.

3.4. Turizm

Narlıdere, bir sahil beldesi olmasına rağmen turizm potansiyelini yeterince kullanamamaktadır. Sahildeki restaurant ve çay bahçeleri iç turizme hizmet vermektedir.

Ayrıca, ilçede termal ve sağlık turizmi potansiyeli vardır. Ancak yeterince değerlendirilememektedir.

İlçe sınırları içinde 5 yıldızlı İzmir Princess Hotel şehir merkezine 8, havaalanına 15 km. uzaklıktadır.

İzmir Princess Hotel; 2 kral dairesi, 48 suit, 230 standart oda olmak üzere 280 odaya ve 630 yatak kapasitesine sahiptir. 2006 yılı itibariyle doluluk oranı ise % 80-85 arasında değişmektedir.

Otelin kapalı havuzunda ve odalarında kullanılan termal su sağlık turizminin gelişmesine neden olmuştur.

Ağırlıklı olarak Danimarka ve Hollanda olmak üzere çeşitli ülkelerden gelen tur grupları otelde konaklamaktadır. Otelde kongre turizmi de etkin bir şekilde yapılmaktadır.

Tablo 13: Turistik Tesisler (2006)

Türü	Turizm işletme belgeli		
	Tesis sayısı	Oda sayısı	Yatak sayısı
Beş yıldız	1	230 +48 (suit)	630
Üç yıldız	1	23	85
Motel	1	*	*
Toplam	3	301	715

Kaynak: Turizm İl Müdürlüğü, 2007

*Bilinmiyor

İlçe'nin önemli turistik ve gezi yerleri;

- Doğal güzelliği zengin ve yürüyüş yerleri olan İzmir Princess Hotel ve çevresi,

- Şifalı suları, tedavi merkezleri, yürüyüş alanları, botanik bahçesi, açık-kapalı, sıcak-soğuk termal havuzları ile Agamennon Kaplıcaları,
- 7 km. sahili, balıkçı barınağı, balık restoranları, piknik, gezi yerleri ile Sahil Evleri,
- Narenciye bahçelerinin, balıkçı restoranların, piknik ve gezi yerlerinin bulunduğu Altı Evler,
- Orman, yürüyüş, piknik, gezi alanlarının bulunduğu Çatalkaya Etekleri'dir.

3.5. Kamu Maliyesi

İlçede 2006 sonu itibariyle 11.270 gelir vergisi mükellefi bulunmaktadır. Tahakkuk edilen vergi 65.334.434,84 YTL, tahsil edilen vergi miktarı ise 59.080.912,90 YTL seviyesindedir.

Kurumlar vergisi mükellef sayısı ise 1.891 olup 7.698.940,36 YTL vergi tahakkuk ettirilmiş, 6.183.354,03 YTL tahsilat yapılmıştır.

KDV mükellef adedi 6.472, diğer vergi mükellef adedi 6.755 olup tahakkuk ettirilen vergi tutarları sırasıyla 12.873.015,90 ve 9.221.982 YTL'dir.

Bunun KDV'de 10.397.159,24 YTL'si ve diğer vergilerde 8.073.189,58 YTL'si tahsil edilmiştir.

Tablo 14: Vergi (2006)

		Mükellef sayısı	Tahakkuk edilen vergi tutarı (YTL)	Tahsil edilen vergi tutarı (YTL)
Maliye Bakanlığı	Gelir	11.270	65.334.434,8	59.080.912,9
	Kurumlar	1.891	7.698.940,3	6.183.354,0
	Katma değer	6.472	12.873.015,9	10.397.159,2
	Diğer	6.755	9.221.982	8.073.189,5
Belediye	Emlak	26.987	1.481.824,6	2.902.633,8
	Çevre temizlik	1.362	63.832,4	110.436,8
	Diğer	579	85.493,3	100.985,5
Toplam vergi gelirleri (YTL)			96.759.523,5	86.848.671,9

Kaynak: İl Vergi Dairesi Başkanlığı, İlçe Kaymakamlığı, 2007

4. Sosyal Yapı

4.1. Eğitim

Okuma yazma oranı yüzde 93'tür.

İlçe nüfusunun; yüzde 14'ü yüksekokul, yüzde 20'si orta dereceli okul, yüzde 44'ü ilköğretim mezunu, yüzde 15'i okur-yazar, yüzde 7'si ise okuma yazma bilmemektedir.

İlçede 2 anaokulu (Resmi Narlıdere Merkez Anaokulu, Özel Sihirli Eller Anaokulu), SHÇEK'na bağlı 3 kreş-çocuk bakımevi (Özel Çemberci Çocuk Evi, Özel Kelebek Çocuk Evi, Özel Tırtıl Çocuk Evi) ile birlikte ilköğretim okullarının bünyesinde 6 ana sınıfı olmak üzere toplam 11 okul öncesi eğitim kurumunda 369 öğrenci eğitim görmektedir. Öğretmen sayısı 19'dur.

İlçede 9 resmi, 1 özel olmak üzere toplam 10 ilköğretim okulu mevcuttur. Söz konusu okullarda 5.572 öğrenci eğitim görmektedir. İlçemiz ilköğretim okullarında 322 öğretmen görev yapmaktadır. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 17'dir.

İlçe bünyesinde 2 genel lise ile 2 meslek lisesi olmak üzere 4 orta öğretim kurumu bulunmaktadır. Mevcut okullarda 1.540 öğrenci ve 85 öğretmen ile eğitim öğretim sürdürülmektedir.

Tablo 15: Eğitim Durumu (2006)

Türü		Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Öğretmen sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
Anaokulu		11	187	182	19	19
İlköğretim		10	2.879	2.693	322	17
Ortaöğretim	Meslek lisesi	2	205	207	23	18
	Diğer liseler	2	522	606	62	18
Toplam		25	3.793	3.688	426	18

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2007

Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından sosyal, kültürel ve mesleki kursların yanı sıra ulusal eğitime destek kampanyası çerçevesinde 1. ve 2. kademe okuma yazma kursları aralıksız sürdürülmektedir.

2005-2006 öğretim yılında ilçede 6 adet 1. kademe, 6 adet 2. kademe olmak üzere toplam 12 okuma yazma kursu açılmış olup, bu kurslara toplam 187 yetişkin katılmıştır.

İlçede 2000 nüfus sayımına göre okuma yazma bilmeyenlerin toplamı 3.640 kişidir. 15 yaş üstü hedef kitle sayısı ise 3.298 kişidir. Ulusal Eğitime Destek Kampanyası'nın başladığı 08.09.2001 tarihinden 2006 yıl sonuna kadar 2.180 kişi eğitim görmüştür.

Ayrıca, Halk Eğitim Merkezi'nin 2000 yılından beri sürdürdüğü meslek kursları içerisinde yer alan Otelcilik ve Turizm Eğitimi Servis ve Bar Bölümü kurslarında yetişen gençler halen ilçede ve turistik bölgelerde iş hayatına devam etmektedir.

2006–2007 öğretim yılı itibarıyla ilçede özel eğitime muhtaç öğrenciler için 80. Yıl Narlıdere İlköğretim Okulu bünyesinde 1, İnönü İlköğretim Okulu bünyesinde 2 özel alt sınıf olmak üzere toplam 3 özel alt sınıf mevcuttur. Söz konusu sınıflarda 23 öğrenci eğitim ve öğretim görmektedir.

Ayrıca Liman Reis Mahallesi'nde bulunan Sıdka Akdemir Bilim ve Sanat Merkezi'nde Narlıdere, Güzelbahçe, Balçova, Urla, Seferihisar ilçelerindeki ilköğretim okullarının 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden genel zihinsel yetenek ile resim ve müzik sanatında üstün özelliklere sahip 138 öğrenciye ders dışı saatlerde yetenekleri doğrultusunda destek eğitimi verilmektedir. Söz konusu eğitim kuruluşlarından hizmet içi eğitim görmüş muhtelif branşlarda 21 öğretmen görev yapmaktadır.

Tablo 16: Eğitim Durumu (2006)

Türü	Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Eğitmen sayısı
Dershane	1	310	353	12
Sürücü kursu	4	1.426	557	52
Halk eğitim merkezi	1	1.975	2.114	3
Diğer eğitim ve kurs merkezi	5	87	149	19
Toplam	11	3.798	3.173	86

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2007

4.2. Sağlık

İlçe Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı 3 sağlık Ocağı, 1 sağlık birimi, 1 sağlık evi olmak üzere toplam 5 sağlık kuruluşu bulunmaktadır.

Bu kuruluşlarda 15 hekim, 2 diş hekimi, 16 ebe, 16 hemşire, 2 sağlık memuru, 1 çevre sağlığı teknisyeni ve 7 diğer hizmetli olmak üzere toplam 59 eleman ile sağlık hizmetleri sürdürülmektedir.

Bunların dışında 2007 yılında 14 aile hekimi hizmet vermektedir.

2006 yılı verilerine göre doktor başına 4.436 kişi düşmektedir.

Ayrıca, Sağlık Grup Başkanlığı sınırları içerisinde 34 eczane, 1 özel poliklinik, 6 özel muayenehane, 10 diş hekimi muayenehanesi faaliyet göstermektedir.

İlçede özel 11 ünite günlük 40 hasta kapasiteli diyaliz merkezi ile Tülay Aktaş Meme Hastalıkları Tanı Merkezi mevcuttur.

Narlıdere Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü de ayrıca vatandaşlara poliklinik hizmeti vermektedir.

İlçede ayrıca bir huzurevi ve dünyanın tek Geriatrik Bakım Merkezi bulunmaktadır.

2001 yılı Ocak ayında hizmete açılan Emekli Sandığı Dinlenme ve Bakımevi'nde 800 sağlıklı, 300 hasta yaşlı için 1.100 yatak mevcuttur. 2006 yılı itibariyle 800 civarında yaşlı barınmaktadır.

Tesis bünyesindeki sağlık ve diğer sosyal üniteler, kütüphane çağdaş donanımı ile örnek gösterilecek niteliktedir.

Aynı tesis içerisinde 50 çocuk kapasiteli kreş hizmet vermektedir.

4.3. Kültür, Spor ve Sosyal Yaşam

İlçede belediyeye ait 600 kişilik tiyatro salonu, 650 kişi kapasiteli nikâh salonu ve 150 m² genişlikte resim sergisi salonuna sahip Atatürk Kültür Merkezi, 2001 yılında hizmete girmiştir. Atatürk Kültür Merkezi, yoğun sosyal ve kültürel faaliyetler ile çeşitli toplantıların yapılmasına imkan vermektedir.

Emekli Sandığı'na bağlı olarak hizmet veren Dinlenme ve Bakım evi bünyesinde 450 kişi kapasiteli kongre salonu mevcuttur.

Mülkiyeti İl Özel İdaresi'ne ait "Mavi Yeşil" tesislerinin içerisinde 400 kişi kapasiteli açık anfi tiyatro bulunmaktadır.

İlçede Halk Kütüphanesi ve Belediye Kütüphanesi olmak üzere iki kütüphane, özel şahıslara ait iki adet de matbaa bulunmaktadır.

Tablo 17: Kültürel Tesisler (2006)

Tür	Mevcut	İhtiyaç	Kapasite
Kütüphane	2	0	* (kitap)
Sinema salonu	0	1	(koltuk)
Tiyatro salonu	1	0	600 (koltuk)
Kongre merkezi	1	0	450 (koltuk)
Düzenlenen şenlik ve festival	1	0	3 (gün)
Oyun alanı/parkı	22	0	* (m ²)

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, Turizm İl Müdürlüğü, 2007

* Bilinmiyor

İlçede 18-20 Mayıs tarihleri arasında Narlıdere Belediyesi tarafından “Narlıdere Gençlik ve Çiçek Festivali” düzenlenmektedir.

İlçe halkının spora ilgisi yoğundur. Tüm okullarda futbol, voleybol, basketbol, atletizm, jimnastik ve tenis dallarında sportif etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

İlçede 6 adet spor kulübü bulunmaktadır; Bunlar;

- İzmir Folklor Araştırma Kurumu Genç Spor Kulübü,
- Narlıdere Belediye Gençlik Spor Kulübü,
- Narlıdere Belediye Spor Kulübü,
- Narlıdere Briç İhtisas Spor Kulübü,
- Narlıdere Sahilevleri Yelken İhtisas Spor Kulübü ve
- TAKEV Spor Kulübü'dür.

İlçede lisanslı sporcu sayısı 711 adettir.

Narlıdere Belediye Spor Kulübü'nde basketbol alanında 182, masa tenisi alanında 18, voleybol alanında 105, yüzme ve atlama alanında 22 lisanslı sporcu mevcuttur.

İzmir Folklor Araştırma Kurumu Genç Spor Kulübü, halk oyunları alanında 165 lisanslı sporcu; Narlıdere Belediye Gençlik Spor Kulübü, judo ve kurash alanında 39 lisanslı sporcu; Narlıdere Sahilevleri Briç İhtisas Spor Kulübü, briç alanında 86 lisanslı sporcu; Narlıdere Sahilevleri Yelken İhtisas Spor Kulübü, yelken alanında 23 lisanslı sporcu yetiştirmektedir.

Takev Spor Kulübü'nde lisanslı sporcuların 45'i basketbol, 26'sı hentbol alanında faaliyet göstermektedir.

İlçede İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan 600 kişi kapasiteli “Oramiral Güven Erkaya” kapalı spor salonu 2001 yılında hizmete girmiştir. Salon modern altyapı ve donanıma sahiptir. Judo ve aerobik kursları verilmektedir.

600 seyirci kapasiteli “Ali Artuner Stadyumu” zemini çimlendirilmiştir ve 2002 yılından itibaren hizmet vermektedir.

Mehmet Seyfi Eraltay Lisesi halı sahası, İhsan Çelikten, Mustafa Sık, Oğuz Han İlköğretim Okulları ile Mehmet Seyfi Eraltay Lisesi ve Rasim Önel Ticaret Meslek Lisesi basketbol sahaları, Aytaç Sefiloğlu Parkı içerisindeki tenis kortu ilçenin diğer spor tesisleridir.

Ali Onbaşı Deresi vadisinde orman içi yol doğal yürüyüş parkuru ilçenin sportif faaliyet alanlarıdır.

Narlıdere İlçesi'nin sınırları içinde ayrıca bir adet olimpik yüzme havuzu vardır. Bu yüzme havuzu yirmi üçüncüsü İzmir'de düzenlenen Universiade Oyunları'nda ihtiyaç duyulduğundan yapılmıştır.

Tablo 20: Sportif Tesisler (2006)

Tür		Mevcut	Kapasite
Spor kompleksi		2	* (m ²)
Stadyum		1	600 (koltuk)
Spor salonu	Kapalı	1	600 (koltuk)
	Açık	0	--- (koltuk)
	Toplam	1	600 (koltuk)
Yüzme havuzu	Kapalı	0	---
	Açık	1	*
	Toplam	1	*
Tenis kortu	Kapalı	0	---
	Açık	1	*
	Toplam	1	*
Futbol sahası	Çim	1	600 (koltuk)
	Toprak	0	--- (koltuk)
	Toplam	1	600 (koltuk)
Basketbol sahası	Kapalı	0	--- (koltuk)
	Açık	5	* (koltuk)
	Toplam	5	* (koltuk)

Kaynak: İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü, İlçe Kaymakamlığı, 2007

* Bilinmiyor

5. Altyapı

İzmir-Çeşme otoyolu ile Eski İzmir-Çeşme yolu 10 km. uzunluğundaki ilçenin içerisinden geçmekte olup ulaşımın rahat bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır.

ESHOT ve İZULAŞ otobüsleri, 10 mahallenin İzmir şehir merkeziyle ulaşımını düzenli olarak sağlamaktadır.

Ancak Atatürk ve Huzur Mahalleleri'nin gecekondü kesimleri ile 2. İnönü Mahallesi'nin üst kesiminde, arazinin dik olması nedeniyle ulaşım sorunu yaşanmaktadır. Bu bölgelerde Belediye'nin yol yapım çalışmaları devam etmektedir.

Narlıdere, prestijli konut alanlarının hızla geliştiği bir yerleşim yeri özelliği kazanmıştır. Ayrıca, ilçede 1.500 civarında konut jeotermal enerjiyle ısıtılmaktadır.

İzmir-Çeşme otoyolu altında bulunan Sahilevleri, Altievler ve Limanreis Mahalleleri'nde yüksek gelirli kişilerin yaşadığı büyük bahçeli lüks konutlar bulunmaktadır. Mithatpaşa Caddesi çevresinde orta gelirli, Atatürk ve İnönü mahallelerinde ise dar gelirli vatandaşlar yaşamaktadır.

Çağdaş yapılaşmasıyla bölgenin gözde ilçelerinden biri olan Narlıdere'nin gecekondulu yapılaşmasına sahip iki mahallesi de "Kent Dokusunu Yenileme Projesi" çerçevesinde hızla yenilenmektedir.

Mevcut konut sayısı 21.149 adet, toplu konut daire sayısı ise 1.543 adettir.

Ortalama konut kira değeri 650 YTL. iken, ortalama konut emsal satış değeri aralığı 150.000 YTL'dir.

İlçedeki kablolu tv abone sayısı 98 ve kablo net abone sayısı 3'tür.

Tablo 23: Hanehalkı Temel Altyapı Gereksinimleri (2006)

		Elektrik	Su	Telefon
Abone sayıları	Konut	19.368	13.954	14.916
	İşyeri	3	*	3.636
	Toplam	19.371	13.954	18.552
Toplam tüketim miktarı	Konut	43.742.556 kwh	7.302.600 m ³	*
	İşyeri	224.412 kwh	*	*
	Toplam	43.966.968 kwh	7.302.600 m³	*

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

* Bilinmiyor

İlçede içme suyu ihtiyacı % 94 kapalı şebeke, % 4 kuyu, % 2'de tulumba suyu ile karşılanmaktadır.

İlçenin yerleşim alanlarında % 26 fosseptik, % 70 kanalizasyon mevcuttur. Tüm yerleşim alanlarında elektrik mevcuttur.

İlçenin telefon tesisleri yeterlidir.

Pis su arıtma tesisine ihtiyaç vardır.

Tablo 24: Enerji Kaynakları, Arıtma Tesisleri (2006)

	Var / Yok	Adet	İhtiyaç
Jeotermal santrali	Var	1	--
Arıtma tesisi	Var	1	1

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

6. Sorunlar ve Çözüm Önerileri

- İlçenin en önemli sorunlarından biri, yapılaşma sonucu tarım alanlarının daralmasıdır. İlçede verimli tarım topraklarının büyük rantlar karşılığında satın alınarak bunların yerine villaların yükseltilmesi verimli tarım alanlarının daralmasına neden olmaktadır.
- Villaların gölgesinde kalan seralar bu durumdan olumsuz yönde etkilenmektedir.
- Yörenin diğer bir sorunu ise, kaliteli ve yeterli sulama suyunun olmamasıdır. İlçe tarım alanlarının sulanmasında dere sularından yararlanılamaması ve jeotermal suların kanalizasyon ve dere suyuna karışması, narenciyeye ve dolayısıyla tarıma zarar vermektedir.
- İlçe sınırları içerisinde oturan vatandaşların acil sağlık hizmetleri ihtiyaçları komşu ilçelerden karşılanmaktadır. İlçe sınırları içerisinde “112 acil yardım istasyonunun” kurulması söz konusu hizmete ulaşımın hızını arttırmış olacaktır.

Narlıdere Belediyesi'nin 2007 yılı içerisinde inşaat, restorasyon, park yapımı, çevre düzenlemesi sektörlerinde yatırımları bulunmaktadır. Narlıdere Belediyesi 2007 yılı önemli yatırımları şu şekildedir:

Tablo 25: Narlıdere Belediyesi önemli yatırımları (2007)

Projenin Adı Yeri Karakteristiği	Proje Tutarı	Gerçekleşme Durumu
Narlıdere Belediyesi Engelliler Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	İnşaatı tamamlandı. Kabulü yapıldı.
Şehitlik Camii'nin etrafının düzenlenmesi	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Proje ve keşif aşamasında
Belediye garaj alanındaki bölgede kat karşılığı konutların yapımı	Kat karşılığı ihale kapsamında	İnşaatı tamamlandı.
Cem Kültür Merkezi Restorasyonu	İhalesi yapıldı.	Restorasyon projeleri yenilendi. İnşaatı devam ediyor.
2. İnönü Çamlık alanının düzenlenmesi	Yap-işlet-devret veya bütçe olanaklarıyla	Projesi tamamlandı. Keşif aşamasında
Mavi-Yeşil arkasındaki mesire alanının elektrik işleri yapımı, bakım, onarım ve rehabilitasyonu	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Tamamlandı, hizmete açıldı.
Yukarı köy kentsel sit alanının yenileme, düzenleme çalışması	Özel İdarenin ilgili fonundan	Projeler kurula sunuldu. Kuruldan geçirildi.

Projenin Adı Yeri Karakteristiği	Proje Tutarı	Gerçekleşme Durumu
Narlı Mahallesi muhtelif yol tretuar ve park düzenleme çalışması (A. Haşim Caddesi ve civar yollar düzenlemesi)	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Keşif aşamasında
Ilıca Mahallesi muhtelif yol tretuar ve park bakım-onarım, asfalt yapım çalışması	Büyükşehir Belediyesi ve Belediyenin ortak çalışmaları ile	Çalışmalar zorunluluk doğdunda ve Büyükşehir Belediyesi asfalt sağladıkça yapılmaktadır.
Yenikale Mahallesi Merkez Cami'nin altında kalan yeni yapılaşan bölgedeki yol ve tretuarların yapımı	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	
Yenikale Mahallesi muhtelif yol tretuar ve park bakım-onarım, asfalt yapım çalışması	Büyükşehir Belediyesi ve Belediyenin ortak çalışmaları ile	Çalışmalar zorunluluk doğdunda ve Büyükşehir Belediyesi asfalt sağladıkça yapılmaktadır.
Sahilevleri Mahallesi muhtelif yol tretuar ve park düzenleme çalışması	Büyükşehir Belediyesi ve Belediyenin ortak çalışmaları ile	Çalışmalar zorunluluk doğdunda ve Büyükşehir Belediyesi asfalt sağladıkça yapılmaktadır.
Altievler Mahallesi muhtelif yol tretuar ve park düzenleme çalışması	Büyükşehir Belediyesi ve Belediyenin ortak çalışmaları ile	Çalışmalar zorunluluk doğdunda ve Büyükşehir Belediyesi asfalt sağladıkça yapılmaktadır.
Narlıdere Şehitlik Duvarı'nın yapımı ve üzerine Kurtuluş Savaşı rölyeflerinin yaptırılması	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Yapımı tamamlandı.
Limanreis girişine Uğur Mumcu Anıtı yapımı	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Yapımı tamamlandı
2. İnönü Mahallesi Suna Sokağı ile Soysal Sokağı Kesişimindeki kayan araziye istinat duvarı yapılması	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Yapımı tamamlandı.
Parkların elektrik bakım ve onarımının yapılması	Program dahilinde bütçe olanaklarıyla	Yapımı tamamlandı.

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı (2007)

Öncelikli beklentiler ise şu şekilde sıralanabilir:

İlçenin Balçova ile olan sınırında zengin sıcak su kaynakları bulunmaktadır. Anılan kaynağın konutların ısıtılmasında kullanılması amacıyla geçen yıllarda 5.000 konut kapasiteli ısıtma merkezi ve ana hat yapılmasına rağmen ilçenin 11 mahallesinden sadece Ilıca mahallesine 1.500 abone kapasiteli dağıtım şebekesi yapılmıştır. Halen bu şebekeden 1.521 konut yararlanmaktadır.

Güzel Sanatlar Fakültesi civarında sürdürülen jeotermal çalışmalarının ilçeyi kapsayacak şekilde projelendirilmesi, temiz ve ucuz doğal ısı kaynağı kullanımının bütün ilçeye yaygınlaştırılması, bu amaçla öncelikle kurulu kapasitenin kullanılması, çevre kirliliğinin önlenmesine yardımcı olacak ve ekonomiyi önemli oranda katkıda bulunacaktır.

İlçenin sahil kesiminde yer alan Sahilevleri ve Altievler mahallelerinde ilköğretim okulu bulunmamaktadır. Deniz Kuvvetlerine ait lojman ve sosyal tesislerinin de bulunduğu bu bölgedeki öğrenciler servislerle ilçedeki diğer okullara devam etmektedir. İmar planında okul yeri olarak ayrılan arsa özel şahısların mülkiyetindedir. Bölgenin acil okul ihtiyacının karşılanması için kamulaştırma yoluyla arsa temini, ardından uygun olacaktır.

İlçenin Atatürk Mahallesi'nde halen ilköğretim okulu bulunmamaktadır. Mahallede hızlı bir yerleşim ve yapılaşma olup, nüfusu sürekli artmaktadır. Bu kapsamda, mahallede acilen yeni bir ilköğretim okuluna ihtiyaç duyulmaktadır. Konunun Valilik Makamı'na bildirilmesine rağmen mahallede Hazine'ye ve Belediye'ye ait arsa olmadığı için ve imar planındaki okul arsası çok hisseli olduğundan başlığı sağlanamadığı için okul yapılamamıştır. İmar planındaki arsanın kamulaştırılarak acilen okul yapımının yatırım programına teklif edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

İlçede yaşayan ailelerin bir bölümü sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı ilköğretimi bitiren çocuklarının meslek edinmesini, kısa yoldan bir an önce iş hayatına atılmasını sağlamak ve aile bütçesine katkılarını daha da çabuklaştırmak amacıyla Endüstri Meslek Lisesi'ne göndermek istemektedirler.

İlçenin Ilıca Mahallesi'nde mülkiyeti Ayla ÖKTEN mirasçılara ait olan arsalardan yaklaşık 3000 m²'lik yere Endüstri Meslek Lisesi binasının bizzat hayırsever mirasçılar tarafından yapılması Narlıdere Belediye Başkanlığı ile mirasçılar arasında imzalanan protokolle kararlaştırılmıştır. Yatırım programına alınarak yapılmasında yarar görülmektedir.

İlçenin Anadolu Lisesi, Mehmet Seyfi Eraltay Lisesi ek binasında eğitim-öğretime devam etmektedir. Ancak fiziki yetersizlikler vardır.

2006 - 2007 yılında okulun öğrenci mevcudunun artması derslik ve idari birim ihtiyacının doğmasına yol açmıştır. Ancak, ek derslik yada öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına cevap verecek ünitelerin yapılabilmesi fiziki açıdan mümkün görülmemektedir. Fiziki anlamda herhangi bir ilavenin dahi söz konusu olmaması yeni bir Anadolu Lisesi'nin inşasının ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Diğer il ve ilçelerden öğrenci alan Narlıdere Anadolu Lisesi binası için Huzur Mahallesi'nde bulunan imar planında da eğitim alanı olarak belirtilen arsanın kamulaştırılması ve inşasına başlanması gerekmektedir.

İlçede devlet hastanesi yapımı 1999 yılı programına girmiş ve 2002 yılında bitirilmesi planlanmışsa da yeterli ödenek ayrılmamış ve yatırım gerçekleştirilmemiş, 2002 yılında da programdan çıkarılmıştır. Süresi içinde yatırım yapılmadığından, Devlet Hastanesi için ayrılan 18.556 m2 arsa tahsisi de Maliye Bakanlığınca iptal edilmiştir.

Narlıdere'nin metropol ilçe oluşu ve Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne yakın olması nedeniyle hastane yapımından vazgeçilmesi uygun olmakla birlikte, halkın mahallinde uzman hekim hizmetlerinden yararlanabilmesi için Merkez Sağlık Ocağı'nın yerine, 24 saat sağlık hizmeti verebilecek alt yapıya sahip İlçe Sağlık Merkezi açılması yararlı olacaktır.

7. Yatırım Olanakları

- Balçova ve Narlıdere sınırları içinde bulunan Balçova deresindeki termal su kaynağından, 5 km batısında bulunan doğal ormanlık alanda, (Alionbaşı deresinde) oluşturulacak tesislerin de yararlandırılması, Özel İdare'nin sahip ve yetkisinde olan bu kaynağın aktarılması konusuna özel sektörün sahip çıkması gerekmektedir.
- İlçenin imarı gereği ticari alan olmadığından Narlıdere esnaf ve sanatkârı işyeri bulmakta zorluk çekmektedir. Bulunan işyerlerinin de kiraları çok yüksektir. Bu nedenle, ilçede ticari alanlar yaratılarak çekim merkezleri oluşturulmalı ve çarşılar inşa edilmelidir. Böylece ilçede istihdam olanakları da artırılmış olacaktır.
- Turistik konaklama tesislerine yatırım yapılabilir.
- Sağlık turizmine yönelik yatırım yapılabilir.

Tablo 26. İlçenin Swot Analizi

Güçlü Yönleri	Zayıf Yönleri
<ul style="list-style-type: none">- Jeotermal enerji açısından oldukça zengindir.- Seracılık gelişmiştir.	<ul style="list-style-type: none">- İlçenin sadece bir konut ve tarım alanı görünümünde olması, sanayi alanının olmaması bir dezavantaj niteliğindedir.- İlçenin imarı gereği ticari alan olmadığından Narlıdere esnaf ve sanatkârı işyeri bulmakta zorluk çekmektedir.

Yatırım Olanakları	Tehditleri
<ul style="list-style-type: none">- Turistik konaklama tesisleri kurulabilir.- İlçedeki sağlık turizminin artırılması yönünde faaliyetler artırılabilir.	<ul style="list-style-type: none">- Yapılaşma sonucu tarım alanlarının daralmıştır.- Tarım alanları için yeterli ve kaliteli sulama suyu yoktur.

8. Sonuç

Narlıdere, Çatalkaya Dağı'nı kaplayan çam ormanlarıyla oksijen deposu niteliğinde bir ilçedir.

Korunmaya değer özellikleri nedeniyle sanayileşmeye açık tutulmamaktadır. Bu yüzden ilçede sanayi gelişmemiştir.

İlçenin istihdam olanakları yetersizdir.

İlçe halkı genelde diğer ilçelerde çalışarak Narlıdere'yi otel gibi kullanmaktadır.

Bunu önlemek amacıyla, çevreye duyarlı sanayi ve hizmetler geliştirilebilir.

Ekonomi tarıma dayalıdır.

Tarım arazilerinin imara açılmasıyla tarım arazileri yok olma seviyesine gelmiştir.

Tarım alanları için yeterli ve kaliteli sulama suyu yoktur.

Tarım ve hayvancılık sürekli azalma göstermektedir.

İlçede seracılık gelişmiş olup, satsuma çeşidi mandalin, kesme çiçek olarak karanfil ve gerbera önemli ihraç ürünleridir.

İlçe jeotermal enerji açısından oldukça zengindir.

Jeotermal enerjiden yeteri kadar yararlanılamamaktadır.

Jeotermal enerjiyi kullanan tesisler yapılmalıdır.

İlçede termal, sağlık, av ve yayla turizmi potansiyeli yüksektir. Turistik ve gezi alanları bulunmaktadır.

İlçenin av, yayla ve sağlık turizm potansiyelinden yeteri kadar faydalanılamamaktadır.

Av ve yayla turizmine yönelik gerekli tesisler yapılmalıdır.

İlçeye olan göçlerle nüfus sürekli artmaktadır.

Nüfus artışı sonucu gecekondulaşma eğilimi mevcuttur.

Gecekondu sahiplerine yeni yapılan kooperatifler ile konut sağlanarak, ilçedeki görüntü kirliliği azaltılmaya çalışılmaktadır.

9. İletişim

Tablo 27. İletişim Bilgileri

	Adres	Telefon	Faks	E-Mail
Kaymakamlık	Mithatpaşa Cad. No:477-A. Narlidere -İZMİR	(232) 238 80 11	(232) 239 09 89	narlidere@ narlidere.gov.tr
Belediye Başkanlığı	Mithatpaşa Cad. No.297 Narlidere -İZMİR	(232) 238 87 43	(232) 237 87 40	---
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Çamtepe Mh. Cami Sk. No:1/2 Narlidere - İZMİR	(232) 238 32 20	(232) 238 14 86	posta@ narlidereekk.org.tr
İlçe Emniyet Müdürlüğü	Mithatpaşa Cad. Kaymakamlık Binası yanı Narlidere - İZMİR	(232) 238 82 82	(232) 238 82 82	---